

TYT TÜRKÇE · ÜNİTE 10 / 12 · DİL BİLGİSİ, YAZIM VE NOKTALAMA

Noktalama İşaretleri: TYT Hap Bilgi

Noktalama her yıl iki soru: ÖSYM 2018-2026 arasında **18 soru** sordu. Altısı parçadaki boşluklara sırayla işaret yerleştirme, altısı virgül ve noktalı virgül; kalanlar farklı ya da yanlış işaret, üç nokta ve kesme işareti.

Notlar her işaretin kullanıldığı yerleri örnek cümlelerle veriyor. Virgülün konmadığı yerler ve noktalı virgülün üç işi ayrı başlıkta; ÖSYM'nin boşluk sorularının çözüm sırası sonda.

Bu üniteye
18 çıkmış soru (2018-2026)
bu bloktan yılda ~8 soru
15 ÖSYM tuzağı

1 ÖSYM bu ünitelerden ne sordu?

18 sorunun 6'sı tek konudan geldi: Boşluklara sırayla işaret.

Boşluklara sırayla işaret ■■■■■■ 6 soru

2018/18 Tırnaktan önce iki nokta 2019/17 Diyalogda ünlem ve "!"

2020/14 Ara söz kısa çizgiyle 2023/13 Haykırılan sözden önce iki nokta

2024/13 Açıklamadan önce iki nokta 2025/14 Sıralı sorularda soru işareti sonda

Virgül ve noktalı virgül ■■■■■■ 6 soru

2019/18 Özneden sonra noktalı virgül 2020/13 Virgül getirilemeyen yer

2021/12 Parçada olmayan virgül işlevi 2022/14 "O" zamirinden sonra virgül

2024/14 "Ne ... ne" arasında virgül olmaz 2025/13 Sıfat ile isim arasında virgül olmaz

Farklı ya da yanlış işaret ■■■■ 3 soru

2022/13 Sıralamadan önce iki nokta 2026/13 Takımları ayıran noktalı virgül

2026/14 Ünlem cümlesinde soru işareti

Üç nokta ve kesme işareti ■■■■ 3 soru

2018/19 Kurul adına kesme konmaz 2021/11 Fakülte adına kesme konmaz

2023/14 Cevapsız konuşmada üç nokta

Sorular ÖSYM'nin yayımladığı 2018-2026 TYT soru kitapçıklarından (Türkçe testi). Soruların metni ÖSYM'nin telifinde olduğu için burada yok; notlarda **TYT 2025/4** gibi bir damgayla, sorulduğu yıl ve numarasıyla işaretli. Numarayla soruyu kitapçıkta bulabilirsiniz.

2 Virgöl

Virgölün kullanıldığı yerler

KURAL	ÖRNEK
Eş görevli sözcük ve öbekler arasında	Pazardan elma, armut, ayva aldık. TYT 2020/13
Sıralı cümleler arasında	Kapıyı açtı, içeri baktı, kimseyi göremedi. TYT 2023/13
Yüklemden uzak düşen öznenin sonra	Ali, sabah erkenden kalkıp bahçeyi suladıktan sonra kahvaltısını yaptı. TYT 2021/12
Ara sözün başında ve sonunda	Kardeşim, en küçüğümüz, bu yıl okula başladı.
Tırnak içinde olmayan alıntıdan sonra	Yarın erken çıkacağız, dedi babam.
Ret, onay ve teşvik sözünden sonra	Evet, haklısın. Haydi, biraz daha dayan.
Hitaptan sonra	Sevgili kardeşim, mektubunu aldım.
Pekıştirmek için tekrarlanan sözler arasında	Sabır, sabır, yine sabır.
Özne olan "bu, şu, o" zamirinden sonra	O, kimseye haber vermeden gitmişti. TYT 2022/14
Art arda gelen zarf-fiillerden sonra	Kalkıp, giyinip, kahvaltı edip çıktı.
Anlam karışmasın diye	Genç, kadına yer verdi. (Virgülsüz: genç bir kadın.) TYT 2025/14

Virgöl konmayan yerler

- **Tekrarlı bağlaçların** öbekleri virgülle ayrılmaz: "Ne çay ne kahve içer." "Hem okur hem çalışır." TYT 2024/14
- **Sıfat ile nitelediği isim** arasına virgöl girmez: "herkesin bildiği bir yol". Virgöl sıfatı isminden koparır. TYT 2025/13
- Tek bir **zarf-fiilden** sonra virgöl konmaz: "Durup düşündü." Virgöl art arda gelen zarf-fiillerin arasına girer. TYT 2026/14
- Tümeç ile bağlı olduğu fiil arasına virgöl girmez: "Hangi şehre gitseniz bir kalesi vardır." cümlesinde "şehre gitseniz" bölünmez. TYT 2020/13

- Bağlaçtan ve şart ekli fiilden sonra virgül konmaz: "Okudu ve anladı." "Ödevini bitirirse çıkabilir."

İkileme mi, pekiştirme tekrarı mı?

Virgülsüz

İkileme

- Merdivenleri ağır ağır çıktı.
- Yavaş yavaş alıştı.
- İki sözcük birlikte tek bir görev yapar.

Virgüllü

Pekiştirme tekrarı

- Koş, koş, yetiş!
- Sabır, sabır, yine sabır.
- Her tekrar ayrı bir vurgu taşır.

3 Noktalı Virgül

Noktalı virgölün üç işi

KURAL

ÖRNEK

Virgüllü takımları birbirinden ayırır

Sebze olarak biber, patlıcan; meyve olarak üzüm, incir aldık. TYT 2026/13

Ögelerinde virgül olan sıralı cümleleri ayırır

Ev küçük, eski, soğuktu; yine de oradan ayrılmak istemedi. TYT 2025/14

Cümlede virgüllü eş görevliler varsa öznenen sonra gelir

Yeni gelen öğretmen; şiir, hikâye, roman okumayı sevdi. TYT 2019/18

ÖSYM noktalı virgölü nasıl sordu?

- Noktalı virgül virgüle bağlıdır: ayrılacak öbeklerin içinde virgül yoksa noktalı virgül de yoktur.
- ÖSYM öznenen sonra gelen noktalı virgölü verdi, aynı işi bulmayı istedi. Takımları ya da sıralı cümleleri ayıran noktalı virgüller çeldiriciydi. TYT 2019/18
- Cümlelerin devamında virgül varsa öznenen sonraki boşluk noktalı virgüldür. Özne uzun bir öbek de olabilir, "bunlar" gibi tek sözcük de. TYT 2019/17 · 2024/13
- Virgülle ayrılmış iki takım arasındaki boşluk virgül değil noktalı virgüldür; ÖSYM bunu "farklı işaret" olarak sordu. TYT 2026/13

4 Nokta, İki Nokta, Soru ve Ünlem

Nokta ve iki nokta

KURAL

ÖRNEK

Nokta: cümle sonunda

Yağmur akşama doğru dindi.

KURAL

ÖRNEK

Nokta: sıra sayısında, kısaltmada, tarih ve saatte

3. sınıf, Dr., 17.10.2026, 09.30

Nokta: dört ve daha çok basamaklı sayıda üçlü öbekler

12.500; 1.250.000

İki nokta: ardından örnek ya da sıralama gelecektse

Çantada üç şey vardı: su, ekmek, harita.

TYT 2022/13

İki nokta: ardından açıklama gelecektse

Sorun açıldı: Kimse sorumluluk almıyordu.

TYT 2024/13

İki nokta: aktarılan sözden önce

Öğretmen şöyle dedi: "Yarın sınav yok." TYT 2018/18

İki noktadan sonra büyük mü, küçük mü?

- Ardından **cümle** geliyorsa büyük harf: "Bir şey öğrendim: Sabır her kapıyı açar."
- Cümle olmayan bir sıralama geliyorsa küçük harf: "Üç renk seçtim: mavi, yeşil, sarı."
- Birbirini açıklamayan iki bağımsız cümle arasına iki nokta değil nokta konur.

Soru ve ünlem işareti

- Soru işareti soru eki ya da soru sözcüğü taşıyan cümlelerin sonuna konur. Sıralı soru cümlelerinde **sadece en sona**: "Nereye gitti, ne zaman döner?" TYT 2025/14
- Soru eki taşımasa da soru anlamı olan söz soru işareti alır: "Adınız?" Kesin olmayan bilgi için ayraç içinde: "1450 (?) yılında doğdu."
- "Ne" ile kurulan **şaşma cümlesi** soru değildir; sonuna ünlem gelir: "Ne güzel bir gün bu!" TYT 2026/14
- Ünlem işareti duygu, seslenme ve uyarıdan sonra konur: "Eyvah, geç kaldık!" "Dikkat!" Anlatımı pekiştirmek için ünlem üç noktayla birleşir: "Ne kalabalıkl.." TYT 2019/17
- Alay ya da küçümseme için ayraç içinde ünlem: "Çok çalışkan (!) kardeşim yine uyuyor."

5 Üç Nokta

Üç noktanın altı işi

KURAL

ÖRNEK

Tamamlanmamış cümlelerin sonunda

Keşke o gün biraz daha bekleseydim... TYT 2018/18

Açık yazılmak istenmeyen sözün yerinde

Bu işi A... Bey'e sormak gerek.

KURAL

ÖRNEK

Alıntıda alınmayan bölümün
yerinde

"... ve yollar bizi hep aynı yere getirir."

Sözü okurun hayaline bırakırken

Sonra kapı yavaşça açıldı ve...

Ünlem ve seslenmeyi pekiştirirken

Ali... Ali, beni duyuyor musun?

Konuşmada cevap verilmeyen yerde

Sorulan soruya karşılık satır başında sadece "..."
yazılır. **TYT 2023/14**

Sıralamanın sonunda

- Sürdürülebilecek bir sıralama üç noktayla biter: "Gül, lale, sümbül..." Okur sıralamanın devam ettiğini anlar.
- Cümlelerin sonundaki üç noktadan sonra yeni cümle büyük harfle başlar.

6) Kesme İşareti ve Öbür İşaretler

Kesme işareti

KURAL

ÖRNEK

Özel ada gelen çekim ekinden önce

Ankara'ya, Ayşe'nin, Türkiye'de

Kısaltma ve sayıya gelen ekten
önce

TDK'nin, 2026'da, 5'inci

Belli tarih bildiren ay ve gün
adından sonra

19 Mayıs'ta, 29 Ekim 1923'te

Kişi adından sonraki saygı sözüne
gelen ekten önce

Ahmet Bey'e, Ayşe Hanım'dan

Kesme konmayan yerler

- Kurum, kuruluş, kurul ve iş yeri adlarına gelen ek ayrılmaz: Millî Eğitim Bakanlığına, Bakanlar Kurulunda, Gül Pastanesinde. ÖSYM'nin şıkındaki kesmeli yazım bu yüzden yanlış. **TYT 2018/19**
- Fakülte, okul ve müze adları da kurum adıdır: Hukuk Fakültesine, Etnografya Müzesinde. **TYT 2021/11**
- Özel ada gelen yapım ekinden önce kesme konmaz: Türkçe, Ankaralı. Yapım ekinden sonra gelen ek de ayrılmaz: Türkçede, Ankaralıya.
- Sonunda üçüncü kişi iyelik eki olan özel ada başka bir iyelik eki gelirse kesme konmaz: Van Gölümüz.
- Tırnak içindeki söze gelen ek kesmeyle ayrılmaz: "Sinekli Bakkal"ı okudum.

Çizgiler, tırnak ve ayraçlar

KURAL

ÖRNEK

Kısa çizgi: ara sözün başında ve sonunda

Annem -her zamanki gibi- herkesten önce kalktı.

TYT 2020/14

Kısa çizgi: bölünen sözcük, kök ve ek, "ile, ve, arası"

gel-, yaz-dı; Ankara-Sivas yolu; 2018-2026 arası

Uzun çizgi: satır başına alınan konuşma

— Geliyor musun?

Eğik çizgi: yan yana yazılan dizeler, adres, tarih

No.: 12/4; 17/10/2026

Tırnak: aktarılan söz, vurgulanan söz, eser adı

"Yarın gelirim." dedi. Cümlenin noktası tırnağın içinde kalır.

Tek tırnak: tırnak içindeki sözün içinde tırnak gerekirse

"Okulda herkes ona 'Profesör' derdi." diye anlattı.

Yay ayraç: cümlelerin dışında kalan bilgi, yabancı adın okunuşu

Rousseau (Ruso) doğaya dönüşü savundu.

Köşeli ayraç: ayraç içinde ayraç gerekirse

Âşık Veysel [Şatıroğlu (1894-1973)]

Denden: çizelgede üstteki sözü yinelenmemek için

Alt alta aynı söz gelecekse yerine " konur.

7 ÖSYM'nin Boşluk Soruları

Boşluklara sırayla işaret yerleştirmek

1 Önce **cümle sonlarına** bak: nokta mı, soru mu, ünlem mi, üç nokta mı? Bu adım çoğu zaman iki üç şikkı eler.

2 Sonra **iki noktayı** ara: ardından açıklama, örnek ya da aktarılan söz geliyorsa iki nokta. Sonraki sözün büyük harfle başlaması ipucudur.

3 Kalan boşluklar için **virgül mü, noktalı virgül mü** diye sor: o boşluğun ayırdığı öbeklerde virgül varsa noktalı virgül.

4 Kalan şikkı baştan sona okuyarak sına; her işaret kendi kuralına uymalı.

↳ Boşluklar sırayla verildiği için tek bir kesin boşluk bile çoğu şikkı eler; en emin olduğun boşluktan başla.

ÖSYM'nin boşluk soruları ve kilit boşluklar

PARÇA

DOĞRU SIRA VE KİLİT BOŞLUK

Bir annenin şaşkınlığı

(:) (,) (.) (...): aktarılan sözden önce iki nokta; yarım kalan sıralamada üç nokta; "değil mi"den önce virgül. **TYT 2018/18**

Ayakkabıcı diyalogu

(;) (,) (.) (!) (!..): uzun öznenen sonra noktalı virgül; şaşma bildiren son söz "!" alır. **TYT 2019/17**

Balıkçı ve orfinoz

(,) (-) (-) (,) (;) (.): ara söz iki kısa çizgi arasında; virgüllü cümleden sonra noktalı virgül. **TYT 2020/14**

Bir kentin renkleri

(.) (,) (:) (!): haykırılan sözden önce iki nokta; seslenme ünlemle biter. **TYT 2023/13**

Edebî eserin iki eşiği

(;) (,) (.) (;) (,): açıklamadan önce iki nokta; virgüllü öbek taşıyan cümlede öznenen sonra noktalı virgül. **TYT 2024/13**

Yeleli kurtlar

(,) (?) (;) (,) (,): sıralı iki soru cümlesinde soru işareti sonda; "Bu tür," virgüllü anlam karışmasını önler. **TYT 2025/14**

Farklı ve yanlış işaret soruları

PARÇA

CEVAP VE GEREKÇE

Üç yazar ve bir konak

Birinci boşluk iki nokta, çünkü ardından üç ad sıralanıyor; öbür dördü nokta. **TYT 2022/13**

Kapalıçarşı'nın renkleri

Üçüncü yer noktalı virgül: renk öbeğini obje öbeğinden ayırıyor; öbürleri virgül. **TYT 2026/13**

Hayvansız bir dünya

I ve IV yanlış: "Ne korkunç ..." bir şaşma cümlesi, soru değil; tek zarf-fiilden sonra virgül konmaz. **TYT 2026/14**

8 ÖSYM tuzakları: tek sayfada

ÖSYM'nin bu ünitadaki sorularda kurduğu tuzaklar. Sınavdan önceki son tekrar için bu liste yeter.

1 Kurul adına gelen ek kesmeyle ayrılmaz: Bakanlar Kurulunda. **TYT 2018/19**

2 Noktalı virgül sadece öznenen sonra gelmez; virgüllü takımları ve virgüllü sıralı cümleleri de ayırır. Soru hangi işlevi istiyorsa onu ara. **TYT 2019/18**

- 3 Tümleş ile bağlı olduğu fiil arasına virgül girmez: "hangi şehre gitseniz" bölünmez. TYT 2020/13
- 4 Ara söz iki kısa çizgi arasına alınır; açan çizginin kapanışı da çizgidir, virgül değil. TYT 2020/14
- 5 Fakülte adına gelen ek de ayrılmaz: Hukuk Fakültesine. TYT 2021/11
- 6 Parçada virgül olması her virgül işlevinin bulunduğunu göstermez; yüklemden uzak düşen özne yoksa o işlev de yoktur. TYT 2021/12
- 7 Ardından bir sıralama gelen boşluk iki noktadır, nokta değil. TYT 2022/13
- 8 Özne olan "ö" zamirinden sonraki virgül, eş görevli sözleri ayıran virgülle aynı kural değildir. TYT 2022/14
- 9 Haykırılan sözden önceki boşluk iki noktadır; söz bir seslenmeyse ünlemle biter. TYT 2023/13
- 10 Konuşmada cevapsız kalan yer de üç noktayla gösterilir; bu, yarım kalan cümleden ayrı bir kuraldır. TYT 2023/14
- 11 "Ne ... ne" bağlacının öbekleri arasına virgül konmaz. TYT 2024/14
- 12 Sıfat ile nitelediği isim arasına virgül girmez: "herkesin bildiği bir yol". TYT 2025/13
- 13 Sıralı soru cümlelerinde soru işareti sadece sona konur; aradaki boşluk virgüldür. TYT 2025/14
- 14 Virgülle ayrılmış iki takım arasına virgül değil noktalı virgül gelir. TYT 2026/13
- 15 "Ne" ile kurulan şaşma cümlesi soru değildir; sonuna soru işareti değil ünlem gelir. TYT 2026/14

9 Kendini dene: doğru mu, yanlış mı?

Önce D ya da Y'yi işaretle; cevaplar sayfanın sonunda.

1. Sıralı soru cümlelerinin her birinin sonuna soru işareti konur.	☐ D ☐ Y
2. Noktalı virgül, öğelerinde virgül bulunan sıralı cümleleri ayırır.	☐ D ☐ Y
3. "Ne ... ne" bağlacının öbekleri virgülle ayrılır.	☐ D ☐ Y
4. İki noktadan sonra cümle geliyorsa büyük harfle başlar.	☐ D ☐ Y

5. Kurul adlarına gelen ekler kesme işaretiyle ayrılır.

☐ D ☐ Y

6. Belli bir tarih bildiren ay adına gelen ek kesmeyle ayrılır.

☐ D ☐ Y

7. "Durup, düşündü." cümlesinde virgül doğru kullanılmıştır.

☐ D ☐ Y

8. Konuşmada cevap verilmeyen yere üç nokta konabilir.

☐ D ☐ Y

9. Özel ada gelen yapım ekinden önce kesme işareti konur.

☐ D ☐ Y

10. Alay anlatmak için ayraç içinde ünlem kullanılabilir.

☐ D ☐ Y

11. Sıfat ile nitelediği isim arasına virgül konabilir.

☐ D ☐ Y

Cevaplar

1. **Y** Soru işareti sadece en sona konur: "Ne zaman gelir, kaç gün kalır?"

2. **D** "Ev küçük, eski, soğuktu; yine de oradan ayrılmadı."

3. **Y** Tekrarlı bağlaç öbekleri virgülle ayrılmaz: "Ne arar ne sorar."

4. **D** "Tek bir dileğim var: Herkes sağlıklı olsun."

5. **Y** Kurum ve kurul adlarına gelen ekler ayrılmaz: Danışma Kurulunda.

6. **D** "19 Mayıs'ta törene katıldık."

7. **Y** Tek bir zarf-fiilden sonra virgül konmaz: "Durup düşündü."

8. **D** Cevapsız kalan konuşma satırı üç noktayla gösterilir.

9. **Y** Yapım ekinden önce kesme konmaz: Türkçe, Ankaralı.

10. **D** "Çok çalışkan (!) kardeşim yine uyuyor."

11. **Y** Sıfat isminden virgülle ayrılmaz: "herkesin bildiği bir yol".

Kaynak: Test yapısı: ÖSYM 2026-YKS Kılavuzu, Tablo 1A. Sorular ve cevaplar: ÖSYM'nin yayımladığı 2018-2026 TYT soru kitapçıkları (Türkçe testi).